

DIYANET
İŞLERİ BAŞKANLIĞI
DERGİSİ

DİNİ, AHLAKİ, EDEBİ, MESLEKİ AYLIK DERGİ

1. Cilt

Ekim 1962

5. Sayı

KOĞUCULUK, ARA BOZUCULUK

Mahmud ÖĞÜTÇÜ

Hız. Huzeyfe (R. A.) Resûl-i Ekrem Efendimiz'in : «Nemmam (ara bozucu) Cennet'e girmez» buyurdıklarını işittim, demiştir.

Nemmamlık, açılması, duyulması arzu edilmeyen şeyleri açmak, sırrı ifşa etmek diye tarif edilmiştir. Dilimizde buna söz taşıma, ara bozma denir. Bir yerden diğer bir yere ulaştırılanın söz, iş veya kendisinden nakledilen şahsın hakikaten noksan veya kusuruna ait olsun, olmasın ve bu ulaştırma, söz, yazı, işaret veya rumuzlu olması, aynı hükümdedir. Aynı zamanda kendisine söz ulaştırılan veya kendisinden nakledilen yahut duyan kimselerin bu hareketi beğenip beğenmemeleri, beraberdir.

Bu ulaştırma, eğer bir kusur veya aybı ihtiva ediyorsa, o zaman bu harekete hem gıybet hem de nemmamlık denir ki, en büyük günahlardan sayılmaktadır. Dostluğu bozan, kardeşlik bağlarını koparan, topluluktaki birlik ve beraberliği yokedip yerine düşmanlık getiren nemmam, kendisinden haber getirdiği kimseye zarar vermek veya kendisine haber getirdiği şahsa sevgili olmak kasdiyle bu ağır günahı irtikâb eder.

Resûl-i Ekrem Efendimiz, bir hadîs-i şeriflerinde : İki şahıs arasında söz taşıyanın kabrinde yanacağını, mahşerde de insan sûretinden başka bir sûrette bulunacağını beyan buyurmuşlardır.

Musa (A. S.) zamanında kuraklık olmuş, Hz. Musa (A. S.) ümmetiyle birlikte üç kere yağmur duasına çıkmışlarsa da yağmur olmamış. Musa (A. S.) Cenâb-ı Hakk'a yalvardığında, Cenâb-ı Hakk : «Ey Musa! Aranızda bir nemmam var, bunun yüzünden dualarınızı kabul etmiyorum». buyurunca Musa (A. S.) : «Yâ Rabbi! Lütfen bize o memmanın kim olduğunu bildirirsen, kendisini aramızdan çıkaralım». şeklinde ricada bulunmuş. Cenâb-ı Hakk, «Ey Musa! Nemmamlığı yasak ettiğim halde onu Ben nasıl yaparım?». Hep birden tevbe ederek rahmete nail oldukları, rivayet olunmuştur.

Birgün Hasan-ı Basrî Hazretlerine başkasının sözünü ulaştıran kimse ile aralarında şöyle bir konuşma olmuş : Hasan-ı Basrî :

- O kimse, aleyhimde ne zaman bulundu? Nemman :
- Bu gün efendim.
- Sen onu nerede gördün?

- Kendisinin evinde idim.
- O'nun evinde ne yapardın?
- Ziyafet davetlisi idim.
- O zatın evinde neler yedin?
- Şu, şu.... yemekleri.
- Peki karnında bu kadar yemekleri sığıştırabildin de bir sözü, ora-
cığa sığştıramadın mı? Kalk buradan fasık herif... yemin ederim ki, o
zata bu şekilde karşılık vermek şöyle dursun, cennetlik olacağıma göre,
ona şefaah ederek yanıma almadıkça cennete girmeyeceğim... buyurmuş-
lardır.

Nemmamın, sana söz ulaştırdığı gibi, senden de başkasına söz ulaştır-
masının tabii görülmesi icab eder. Nemmam, din nazarında fâsık ve şahidliği reddedilen düşük bir zavallıdır. Vücudun sağlam kısımlarını bırakıp yaralı yerleri arayan sinekler misâli, ara bozanlar da insanların güzel yerlerine göz yumarak noksan aramaktan zevk duyarlar. Akreplerin insanları incitmesi, geçmişteki bir düşmanlık sebebiyle değil de habis tiy-
netinin iktizası olduğu gibi, nemman da seciyyesinin gerektirdiği bu ağır günahın sonuçlarından gafil bulunur. Nemmam, yalancı şahid gibi, ilk önce kendisini, kendisinden yana sözünü ulaştırdığı şahsı ve aynı zaman-
da kendisine nemmamlık yaptığı kimseleri mahveder. Nemmam'ın hasta ruhlu, aşâğılık, soyunda karışık olduğu da rivayet edilmektedir. Cenâb-ı Hakk, Kur'ân-ı Kerîm'de :

«Çok yemin eden, Tanrı yanında düşkün, ayıp araştıran, koğuculuk-
la söz gezdiren, halkı hayırdan alıkoyan, hukuku tecavüz eden, günaha
dadanan, bununla beraber kaba ve soysuz olan her hangi bir kimseye, mal
ve evlâd sahibi olması yüzünden itaat etme». buyurmuşlardır (1).

Abdullah İbn-i Mübârek (R. A.) «Soysuz olan, söz saklayamaz» buyur-
urlardı.

Halife Me'mun, nemmamları : Yaklaştığı dostluğu bozan, düş-
manlığı yeniliyen, toplulukları dağıtan, akıl hırsızları, dostluk düşman-
ları diye tarif eder.

İngiliz ata sözlerinden birinde : Nemmamın dili, uçlarına ateş meş-
aleleri bağlanan tilki kuyrukları gibidir, denilmektedir.

Kendisine söz ulaştırılan kimsenin söz getirene karşı takınacağı du-
ruma gelince; bu da altı maddede toplanır :

1 — Nemmam, şehadeti reddolunmuş fâsık olduğundan, kendisine söz
ulaştırılan zatın, nemmamın sözüne inanmaması lâzımdır. Cenâb-ı Hakk,
«Ey mü'minler! Bir fâsık, size gelip bir haber getirirse onun doğruluğu-

(1) Kalem sûresi, âyet 11-15.

nu araştırınız ki, yanlışlıkla bir cemaata fenalık yaparsınız da yaptığınız işe sonradan peşiman olursunuz» (1) buyurmuştur.

2 – Söz ulaştırana bir daha böyle bir ahlâksızlık yapmaması için öğütlemesi. Zira kötülükten sakındırmak vacibtir. Cenâb-ı Hakk : «Sizler, insanlar için meydana çıkarılmış hayırlı ümmetsiniz. İyi işi emr, kötü işden nehy edersiniz....» (2) buyurmuştur.

3 – Söz ulaştırana buğz etmek. Çünkü günahkârdır. Bu gibi âsi ve günahkârlara buğz etmek ise vacibtir. Resûl-i Ekrem (A. S.) Efendimiz : «İmanın en sağlam ve muhkem kulpları (tutamakları) ndan Allah için sevmek, Allah için buğz etmek». buyurmuştur.

4 – Yanında bulunmayan kardeşine suizanda bulunmamak. Müslüman kardeşine kötü sanıda bulunmak ise, haramdır. Cenâb-ı Hakk : «Ey mü'minler! Zanların çoğundan çekinin, çünkü zanların bazısı günahdır. Gizli şeyleri araştırmayın....» (3) buyurmuştur.

5 – Kendisinden söz ulaştırılan taraf hakkında tecessüs (araştırmalar) da bulunmamak. Zira tecessüs, Kur'ân-ı Kerîm'in açık beyaniyle haramdır. (Ayni sure ve âyet).

6 – Nemman'ın bu söz ulaştırmasından dolayı ona güler yüz göstermeyip, inanmamak. Gelen haber ve sözləri hiç kimseye söylememek.

ALLAH, cemi cümleyi, nemmamlıktan ve nemmam şerlerinden korusun.

Sirke tulumuna benzer nemmam - Çatlar etmezse eğer nakl-i kelâm.

---

(1) Ahkaf sûresi, âyet 6.
(2) Âli İmrân sûresi, âyet 110.
(3) Feth sûresi, âyet 12.